

4 Μαΐου 2023

Άξιον Εστί: Η εμβληματική εικόνα του Άγιου Όρους

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιον Όρος](#) / [Εκκλησιαστικοί Ύμνοι, Μουσική, Τραγούδια και Χοροί](#)
[/ Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Η Αθήνα υποδέχθηκε την ιερή εικόνα «Άξιον Εστί» που φυλάσσεται στο Άγιο Όρος. Αγιογραφήθηκε πιθανότατα στην Κωνσταντινούπολη, κατά το πρότυπο της Παναγίας Ελεούσας του Κύκκου της Κύπρου, η οποία είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά.

Με τον όρο Άξιον Εστί (ή Άξιον Εστίν) αναφερόμαστε στο μεγαλυνάριο της

Παναγίας, το οποίο ψάλλεται μετά την Θ΄ Ωδή των Κανόνων και στην Θεία Λειτουργία αμέσως μετά τον καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων.

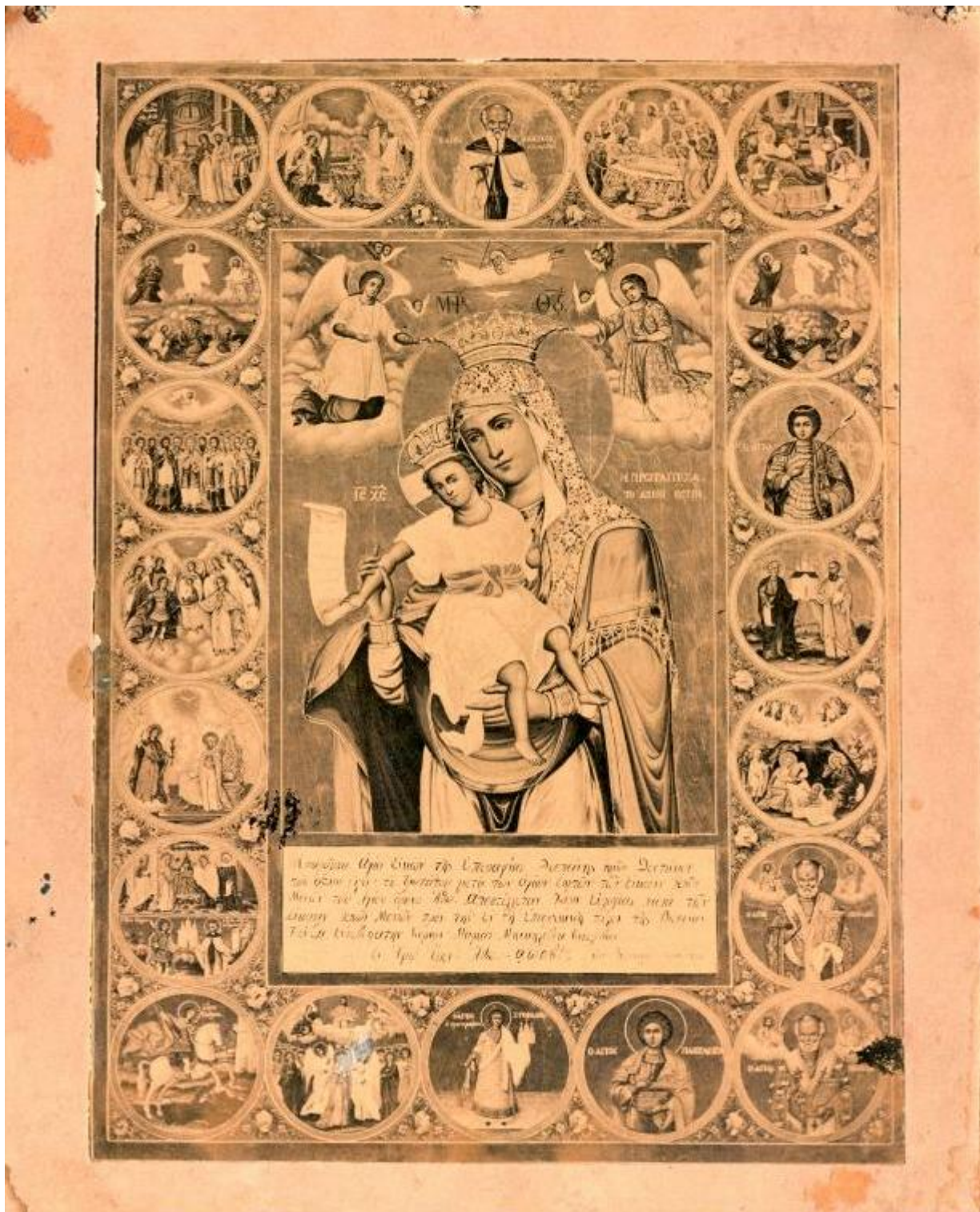
Ως «Άξιον Εστίν» αναφέρεται και η εικόνα της Παναγίας που βρίσκεται σήμερα στο Ιερό Σύνθρονο του Ναού του Πρωτάτου, στις Καρυές του Αγίου Όρους. Θεωρείται η σημαντικότερη εικόνα του Αγίου Όρους, μιας και είναι «Εφέστιος» και «Προστάτις» των 20 Αγιορείτικων Μονών, αντίγραφο της οποίας βρίσκεται σε κάθε Μονή.

Η Γιορτή μετά το Πάσχα

Εορτάζει με μεγάλη θρησκευτική λαμπρότητα τη Δευτέρα του Πάσχα με λιτανεία στην περιοχή των Καρεών. Επίσης στις 11 Ιουνίου πραγματοποιείται Θεία Λειτουργία στο Πρωτάτο και πανήγυρη στο Ιερό Παντοκρατορινό Κελλί του «Άξιον Εστίν», σε ανάμνηση του θαύματος.

Είναι αγιογραφημένη στα χρόνια της εικονομαχίας και όλη τεχνοτροπία της εικόνας είναι αυστηρά βυζαντινή με όψη επιβλητική. Είναι διαστάσεων 70,5×44 εκ., χωρίς την αργυρή θήκη που την περιβάλλει. Λόγω του χρόνου που πέρασε, η μορφή της Θεοτόκου είχε αλλοιωθεί, αλλά μετά την συντήρηση διατηρείται σε ικανοποιητική κατάσταση και διαβάζεται η μεταγενέστερη επιγραφή «Μήτηρ Θεού Καρυώτισσα».

Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι ότι η Υπέραγνη Μητέρα του Θεού κρατά τον Ιησού Χριστό (παιδί) στη δεξιά αγκαλιά της.

Ολόκληρος ο ύμνος

«Άξιον εστίν ως αληθώς
μακαρίζειν σε την Θεοτόκον,
την αιμακάριστον και παναμώμητον
και μητέρα του Θεού ημών.
Την τιμιωτέραν των Χερουβείμ
και ενδοξοτέραν ασυγκρίτως των Σεραφείμ

την αδιαφθόρως Θεόν Λόγον τεκούσαν,
την όντως Θεοτόκον,
Σε μεγαλύνομεν.»

Το θαύμα

Σε κοντινή απόσταση από τις Καρυές, την πρωτεύουσα του Αγίου Όρους, ζούσε ένας ενάρετος Ιερομόναχος με το νέο μαθητή του. Ένα Σάββατο βράδυ της 11ης Ιουνίου του 982 μ.Χ., ο Γέροντας ξεκίνησε να πάει στην αγρυπνία στο Ναό του Πρωτάτου. Ο μαθητής του που έμεινε μόνος του το βράδυ, δέχτηκε την επίσκεψη ενός αγνώστου μοναχού, ο οποίος του ζήτησε να παραμείνει την νύχτα στο κελλί. Νωρίς τα χαράματα ως μοναχοί, σηκώθηκαν για να ψάλλουν την ακολουθία του Όρθρου στην μικρή εκκλησία του Κελλιού. Φθάνοντας όμως στην θ' ωδή, ενώ ο μαθητής επρόκειτο να ψάλλει «Την Τιμιωτέραν των Χερουβίμ» (τον αρχαίο ύμνο του Αγίου Κοσμά του Μελωδού) μπροστά στην εικόνα της Θεοτόκου, ο ξένος παρενέβαλε πριν από αυτό τα εξής:

« Ἄξιόν Ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον,
τὴν αἰμακάριστον καὶ παναμώμητον,
καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.»

Ἔστερα επισύναψε καὶ τὴν «Τιμιωτέρα» ἕως τέλους...

Ακούγοντας για πρώτη φορά τα λόγια αυτά ο μαθητής ένιωσε δέος καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν φιλοξενούμενο νὰ του γράψει τὸν ὕμνο. Καθὼς ὅμως δὲν υπήρχε χαρτί, ὁ μοναχὸς χάραξε με τὸ δάχτυλο του τὰ ιερά ἀυτά λόγια βαθιά καὶ ἀκοπα σε μιὰ πέτρινη πλάκα, προσθέτοντας : »Στο ἐξῆς, ἔτσι νὰ ψάλλουν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τὸν ὕμνο τῆς Θεοτόκου.»

Λέγοντας ἀυτά ἔγινε ἀφαντος, ἐνῶ σύμφωνα με τὴν παράδοση ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ πάνω στο τέμπλο τῆς ἐκκλησίας μεταφέρθηκε ἀστραπιαία στα ἀριστερά, καὶ ἡ εἰκόνα τῆς Θεομήτορος στα δεξιά. Ἡ ἀυτὴ διάταξη διατηρεῖται ἕως τὶς ἡμέρες μας, στο ξυλόγλυπτο τέμπλο τοῦ κελλιού.

Επιστρέφοντας ὁ Γέροντας ἀκούσε τὴν διήγηση καὶ εἶδε τὴν χαραγμένη πλάκα. Ἀμέσως μαζί με τὸν μαθητὴ του ἔσπευσε νὰ ἀνακοινώσει τὸ θαῦμα στον Πρῶτο τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ στους ἄλλους Γέροντες. Ἀυτοὶ ἔστειλαν τὴν ἀγγελοχάρακτη πλάκα στον Πατριάρχη καὶ στον αυτοκράτορα τῆς ἐποχῆς, ἔτσι ὥστε ὁ ὕμνος νὰ διαδοθεῖ σε ὅλο τὸν Ὀρθόδοξο κόσμο.

Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ καὶ ἡ παρουσία του

Σύμφωνα με τὸν Ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἁγιορείτη, ὁ ἀγνωστος ἐκεῖνος μοναχὸς δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἦταν «...ὁ ἐνθεος ὑμνολόγος τῆς Θεοτόκου, καὶ τροφεύς, καὶ διακονητῆς, καὶ χαροποιὸς ἀυτῆς Εὐαγγελιστῆς...».

Σύμφωνα με τὴν ἴδια πηγή, μετὰ ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἡ εἰκόνα μεταφέρθηκε στον Πρωτάτο ὅπου καὶ τέθηκε στο Ἱερό Σύνθρονο τοῦ ναοῦ ὡς Παντάνασσα καὶ στήριγμα πνευματικὸ, Ἡγουμένη καὶ Προστάτις ὅλου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸ δε κελλί που δέχθηκε τὴν Ἀρχαγγελικὴ ἐπίσκεψη φέρει ἀπὸ τότε τὸ ὄνομα «Ἄξιον ἐστί» , ἐνῶ ολόκληρη ἡ τοποθεσία εἶναι γνωστὴ ὡς «Ἄδειν», ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο ρῆμα ἄδω, που σημαίνει τραγουδῶ, ψάλλω.

Ο υποτακτικός εκείνος που δέχτηκε την επίσκεψη του Αρχαγγέλου, τιμάται σήμερα ως Όσιος από την τοπική αγιορείτικη παράδοση. Μάλιστα λέγεται πως το όνομα του ήταν Γαβριήλ για αυτό και αναφέρεται ως «ο Όσιος Γαβριήλ ο ξενίσας τον Άγγελον», δηλαδή αυτός που «φιλοξένησε τον Άγγελο».

Πηγή: in.gr